Сшиток 31.

Ціна 15ц. 10 за $1.25

ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ.

— Полюбиш мою сестру, Лївіє! Се шляхотна, вірна душа.

— Дураку! — озлобив ся старий. — Знаю про все, але се найліпша нагода, щоб серед того замішаня виховзнути ся! Там стільки сторожів тепер крутить ся, що на вас ніхто навіть уваги не зверне!

Мусите з нагоди сьої скористати, бо вже за яких 5 мінут може бути запізно, а я не хотівби вдруге перебувати стільки трівоги, що тепер!

Волдінґ нагло схопив ся, бо пізнав що в замішаню найлекше йому пропасти.

Сторож потягнув його з собою й замкнув двері до келії. За хвилю вже оба були в сінях.

На щастє в ту-ж хвилю не було там нікого й він незамітно дістав ся на сходи.

— Тепер вже самі йдіть дальше — шепнув Рост. — Не хочу, щоб мене бачили з вами! Йдіть прямо а тоді на ліво! Але відважно, бо нерішучістю себе зрадите! Скоро вперед, бо хтось надходить!

Се сказавши, Рост відступив від Волдінґа.

Сей послідний, не надумуючись довго, пігнав по сходах. На подвірю роїло ся від жовнірів та поліцаїв, гамір був незмірний від накликувань та приказів. Ніхто навіть не звертав уваги на сходячого по сходах Волдінґа, що на хвилю пристанув, щоб розглянути ся кругом.

Побачив рій з десятьох поліцаїв, як наближали ся до втвореної брами. Пішов чимскорше з ними та в декілька хвилин пізнійше був вже на вулиці.

Був на волі!

На вулиці було так темно, що ніхто не міг його пізнати, а зрештою, крім Роста, ніхто більше не знав про те, що того вечера втікло двох вязнів!

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

В означеному місці та умовленому часі вижидала Аста свойого любка. Про місце сходу Рост повідомив також і Волдінґа.

Асту нетерплячка пожирала. А коли вже минула означена година й ніхто не явив ся, обняв її страшний несупокій. Вона також бояла ся, що сторож в послідній хвилї збоїть ся, та що її бажанє увільнити любка із вязниці не здійснить ся.

— А може їх приловили в остаточній хвилї?

Здрігнулась на саму думку й коліна стали погинатись під ньою. По лицях покотили ся сльози болю та розчарованя. Була майже певною, що мусить попращати ся з думкою про увільнене Олеся.

Нараз почула із сторони вязничного будинку кілька слідуючих по собі вистрілів.

— Що стало ся там? Що малоб се означати?

Аста затремтіла. А коли се Олесева втеча була причиною тої стрілянини? Коли його підстерегли?

— Всемогучий Боже, допоможи йому! — мимохіть просила.

Через декілька хвилин була немов закамяніла. Нараз почула, що хтось наближаєть ся.

Притиснула рукою напрасно ковтаюче серце, бо у віддалї доглянула якусь стать людську, що висунулась із алеї та що кілька хвилин приставала, розглядаючись.

Аста напружено вдивлялась а відтак поступила вперед.

І він також, здаєть ся, доглянув її та придавленим голосом спитав:

— Аста.

Щаслива до безтями женщина не могла здержати викликів радости та, підбігаючи до нього із отвореними раменами, кинула ся йому на шию.

— Ти освободжений! Знова маю тебе побіч себе, мій коханий! Ох, якже я дякую Богу, що вислухав моеї молитви! — кликала радіючи та заливаючись сльозами радости та щастя.

Але чомуж він не відповідав на всї ті чутливости? Чому не поцілував її? Чи може так застрашив ся, що не міг прийти до слова?

Нараз стрілила її в голову думка, що він може ранений. Несупокійно глянула на нього, але серед темряви не могла пізнати його чертів.

— Що тобі є, мій любчику? — шепнула. — Чому-ж не говориш що до мене?

Тоді він нахилив свою голову близше до її лиця та ледво чутним голосом промовив:

— Асто, як маю вам відплатитись за се, що ви для мене зробили?

На звук того голосу, Аста жахливо відскочила. По-

блїдла мов стїна та здрігнула ся всїм тїлом.

— Ох, мій Боже, та се не Олесь! — Що має се означати? Хто ви такий?

Із уст мущини поніс ся придавлений сміх.

— Алеж, дорога Асто! Чиж ви не пізнаєте старого свойого приятеля, Леопольда Волдінґа?

— Волдінґ! — крикнула жахливим голосом. — То се ви, пане!

І немов громом поражена впала на землю.

— — — — — — — — — —

РОЗДІЛ XCVI.

НЕПЕВНА ГРА.

Коли Американець, висилений хвилевим напруженєм, впав на своє ліжко, підбіг до нього Гартман, обавляючись, щоб йому не стало ся яке нещастє.

Але він вже після кількох хвилин очутив ся і, вхопивши Гартмана за руку, просив:

— Ради Бога, скажіть менї, пане, чи я добре чув? Чи моє дитя — моя Меґі — чи вона дїйсно ще жиє?

А коли почув, що се правда, про що самий Бедуїн запевнив, заплакав наче мала дитина, та горячою молитвою дякував Богу, що захистив його одиноку, найдорозшу дитину!

По хвилї схопив ся з ліжка та, сильно хвилюючись, закликав:

— Прошу, спитайте його, пане Гартман, чому він не привів менї моєї дитини? Скажіть йому, що я готовий понести найбільшу жертву, та що дам йому скілько самий захоче, коли менї моє дитя верне!

— Гартман переказав проханя Американця й наближив ся до темноскірого післанця.

— Абдуль-ель-Відра! — промовив до нього. — Наколи дївчина дїйсно жиє та коли знаєш де вона находить ся, то чому ти зразу не привіз дївчини з собою?

Бедуїн спокійно відповів:

— Чи думаєш, що Абдуль-ель-Відра є дитиною? Чи видавби християнську дівчину без великого окупу?

— Кажу, що ти є дійсно дитиною — відповів Гартман — бо уста твої говорять, наче уста дитини! Скажи, яким правом домагаєш ся окупу, коли ти дівчину украв? Мусиш її віддати без ніякого окупу!

— А коли Абдуль-ель-Відра не схоче? — спокійно відпер Бедуїн. — Він хоче, щоб за дівчину йому дати нагороду, яку він самий назначить!

— А коли її не дамо? — спитав Гартман.

— То дівчина остане там, де є!

— Добре! — Але в такому разї й ти останеш тут, де тепер є! — кликнув Гартман. — Не вийдеш скорше із монастиря Мар-Саба, поки не видаш дівчини!

Бедуїн і на се відповів спокійно:

— Не знаю, хтоб мене міг присилувати, щоб я тут остав. Остаточно, на щоб се придало ся тобі?! Знай, що коли мине означений час, а я не верну, то мої братя убють християнську дівчину!

Гартман побачив тепер, що силою тут нічого не вдіє, тож холодно промовив:

— В такому разї сонце твої кости висушилоб, Абдуль ель-Відра! Та ми не хочемо смерти анї дівчини, анї твоєї! Питаю тебе, якого окупу хочеш?

— 2,000 фунтів!

Було се досить мало. Мимо сього удавав Гартман що се за много.

— Чи здаєть ся тобі, що се дівчина із султанового гарему, що так много жадаєш за неї? — спитав.

— Вільно тобі дати сї гроші, або нї! — спокійно відрубав Бедуїн. — Однак, коли хочеш бачити християнку, то мусиш се зробити!

— А як ми її побачимо? — спитав Гартман.

— Наколи тільки отримаю від вас гроші, то вам привезу дівчину!

Гартман здивовано глянув в супокійне лице Бедуїна.

— Чи думаєш, що ми дамо 2,000 фунтів, поки ще побачимо дівчину?

Бедуїн мовчки кивнув головою.

Гартман в голос засміяв ся.

— Бачу, що ти дурнійший від малої дитини, Абдуль-ель-Відро, коли думаєш, що ми би се зробили! — кликнув. — Чи думаєш, що я не знаю, що виб тоді затримали і гроші і — дівчину?

Бедуїн рівнодушно відповів:

— Так дай гроші одному із твоїх людий та нехай він їде зі мною.

Гартман задумав ся на хвилину. Було се не зле предложенє.

По хвилї звернув ся до Американця, що уважно слїдкував за їх розмовою й повідомив який вислїд того.

Мистер Гортон сейчас на се згодив ся. Тепер лиш ходило о се, хтоб мав піти з Бедуїном.

Нї Американець, нї його слуга не могли сього зробити, бо не знали мови. На когось чужого не розумно було спускатись, а крім сього таки тяжко було такого знайти! Блюм лежав хорий — оставав один лиш Гартман!

Він рішив ся на се, а старий Американець дуже тим зрадїв, бо знав, що може зі всїм на нього здати ся.

Незабаром вибрав ся Гартман в дорогу, добре забезпечений в збрую та з окупом, який для більшої безпеки заховав на грудях.

Зі сльозами в очах пращав його Американець та доконче ще намагав ся, щоб він брав з собою послугача. Однак Гартман не хотїв оставляти його без нїякої опіки і впевнив старого, що він йому й так не придасть ся, бо не знає краєвої мови.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Від часу його виїзду минуло вже два тижнї а Гортон ще не мав від нього нїякої вістки.

Після обчисленя Бедуїна, Гартман мав вернути враз з дївчиною за яких пять днїв. Нинї вже 15 день минав а нї Гартмана, нї дочки старого Американця не видно було.

Старець так тим розболїв, що черцї немало труду та жури із ним зазнали.

Помимо старости та знесиленя доконче хотїв вибратись за ними — а тут ще не знати ,куди вибрати ся!

Одинокий ще Блюм мав троха впливу над ним. Він, під умілим доглядом черцїв скоро приходив до здоровля.

Від кількох днів підняв ся з ліжка й здавалось, що він вже зовсім був здоровий.

Коли вперве увійшов до кімнати Американця та від нього дізнав ся, що за час його хороби зайшло, неспокійно покивав головою.

Дивував ся Гартманови, що він був так неосторожний, та лиш самий вибрав ся з Бедуїном в дорогу, маючи ще при собі так много гроший.

Дуже тим зажурив ся, але перед Гортоном не зраджував ся, щоб його ще більше не трівожити. Самий же був переконаний, що ні Гартман, ні дівчина не вернуть.

Потішав бідного батька, як міг, та як довго був Блюм при ньому, він був спокійнійший.

В ночі однак попадав в розпуку за своєю дитиною і нарікав, що він тут сидить безчинно, підчас коли його дочка з Гартманом певно в небезпеці.

Так минув вже і третій тиждень.

Одного дня зрана увійшов до Гортона той самий чернець, що його доглядав і повідомив, що знова прийшов якийсь Бедуїн та хоче із ним говорити.

Американець аж крикнув із радости, бо думав, що він приходить із вісткою про дочку та Гартмана.

— Приведіть його до мене, всечесний отче! Може він приносить які радісні новини з собою!

Тимчасом другими дверми увійшов слуга Гортона.

— Йди скоро та приклич мені Блюма! — приказав йому старець. — Скажи, що маємо нові вісти про мис Меґі та про пана Гартмана!

В хвилю, коли входив до нього покликаний слугою Блюм, втворили ся другі двері та на порозі станула струнка та худа стать Бедуїна. З під довгого подертого плаща, яким закривав ся, видно було його збрую.

Із першого зараз погляду можна було пізнати в ньому сина пустині, що не боїть ся ніякої небезпеки та ніколи не тратить супокою душі та рівноваги.

Він з повагою поступив вперед та, ледви кивнувши головою, промовив певним себе голосом:

— Салем а алейкум!

Притім стукнув прикладом свойого кріса об землю та визиваючо глянув на Американця та на стоячого побіч нього цигана.

Робертови кров скипіла в бючках. Він сейчас зрозумів зневажливу мову Бедуїна і не чекаючи вказівок Гортона, наближив ся до новоприбулого.

— Чого хочеш? — спитав остро — не відповідаючи на його поздоровлене.

Бедуїн змірив його згорда.

— Що ти за один? — спитав рівнодушно, немов то не чув Блюмових слів.

— Я той, з ким ти маєш говорити! — відрубав Роберт з гнївом. — Однак раджу тобі, щоб ти чемнійше поводив ся! Не забувай про се! Як називаєш ся?

Рішуча мова цигана мала добрий наслідок.

— Називаю ся Рагма-ібу-Назар! — сейчас відповів Бедуїн.

— Якого племени? — знова спитав Блюм.

Бедуїн ще більше випрямив ся та з повагою відповів:

— Чи знаєш ти Дар'яна-Бея, короля пустині?

На лици цигана виступив легкий жах. Ще в Каїрі, коли із своїм протектором, Мустафом, пускав ся в дорогу, чув се імя. Тоді він вже знав, що Дар'ян-Бей мав бути найбільш жорстоким рабівником в пустині, перед яким тремтіли всї каравани.

Коли дївчина та Гартман були в його руках, то не було їм чого завидувати того щастя!

Помимо сього він зрівноважив своє хвильоване та удав немов то вперве в житю се імя чує.

— Хто-ж се такий той Дар'ян-Бей? — спитав на позір спокійно.

На лиці Бедуїна заграв жорстокий сміх.

— Чи ти від вчера в сьому краю, що не чув ще того імени? Він є королем пустині і горе тому, що його гнїв на себе стягне! Той вже напевно є жертвою смерти!

Дочка онтого чоловіка — додав, вказуючи на Гортона — та той другий чоловік, що приїхав за ньою, є в його руках!

Блюм здрігнув ся на ті слова, але силувано всміхнувсь.

— В тебе розум дитини Рагма-ібу-Назаре, коли маєш відвагу се казати! — відрізав циган. — Лише боягуз може бути в страху перед твоїм Дар'ян-Беєм!

А рівночасно заявляю тобі, що твій Дар'ян-Бей є обманцем та безличним брехуном!

Чому не віддав дівчини та як поважив ся він затримувати чоловіка, що йому окуп за дівчину повіз?

— До нашого племени належить много людий — відповів Бедуїн — а сих гроший замало, щоб всїх обділити.

— Так ти прийшов, щоб більше ще дістати! — крикнув Блюм насупившись.

— Так! — була коротка відповідь Бедуїна.

— Ти надармо йшов сюди, Рагма-ібу-Назаре! Не дістанеш нї одного пястра більше!

— В такому разї убємо і дївчину і того другого! — байдужно сказав Бедуїн.

Блюм глянув йому бистро в очі, потім спитав:

— Кілько бажає Дар'ян-Бей за вязнїв?

— Ще раз тілько, як отримав!

— А чи випустить вязнїв тодї?

— Так, випустить!

— Присягни, що говориш правду! — зажадав Блюм.

Лице Бедуїна захмарило ся.

— Присягаю!

Блюм надумував ся.

— Я-ж присягнув! — сказав. — Чого ще хочеш?

— Присягни на бороду свойого пророка! — зажадав Роберт.

— Нї, вже більше не присягати му! — опер ся Бедуїн.

Тепер підняв ся Блюм та кликнув з гнївом:

— Брешеш так, як Дар'ян-Бей брехав! Коли твій язик роздвоєний, мов язик гадюки, то роздавлю тебе на місцї! Не вернеш вже більше до своїх братів!

Бедуїн насмішливо зареготав ся.

— Забуваєш, що душі обоїх вязнїв підуть до пекла, коли я не верну, поки ще сонце втретє до заходу схилить ся! — Присягаю тобі се на бороду свойого пророка!

— Послухай же і моєї присяги! — кликнув Блюм піднесеним голосом. — Не лиш, що тебе убю, але ще твоє тїло кину псам на жеровиско, наколи тим вязням станеть ся хочби найменша кривда! І не лиш тебе, але і самого Дар'ян-Бея знайду! Кости братів твоїх білїти муть по пісках пустинї, а вовки та шакалї їх мясом годуватись муть! Не бою ся твойого короля пустинї — він втїкати ме перед кулями мойого кріса, мов та ланя перед стрільцем!

Бедуїн з погордою закинув головою а голос його звучав вельми зневажливо, коли говорив:

— Висказуєш слова, над якими ти зовсім не застановляєш ся! А я тобі кажу, що даш все Дар'ян-Беєви, що він лиш зажадає, бо маєш причину його обавляти ся! Ти також не поважиш ся підняти руки на мене, ні противити ся волї Дар'ян-Бея! А колиб ти в свойому засліпленю се зробив, то душа твоя скоро полишить твоє тїло — ти псе християнський!

Із Блюмових уст добув ся хрипливий крик. Приступив до Бедуїна із очима кровю налитими.

— Чи з твоєї голови вже останки розуму випарували — наколи ти його взагалї коли мав — що так до мене ставляєш ся?! — крикнув з гнївом. — Відклич се, ти песїй сину, або як пса тебе побю!

На се Бедуїн вихопив ізза пояса довгий та гострий ніж й намірив ся вхопити свойого противника в обійми та встромити йому ножа межи ребра.

В його очах зловіщі вогнї заграли.

— Рагма-ібу-Назар нїколи не відкликує того, що раз сказав! — кликнув з гнївом. — Ще раз тобі повтаряю, що ти не відважиш ся противити волї Дар'ян-Бея — ти християнський псе!

Хотїв кинути ся на Роберта, але він зручно відхилив ся та в слїдуючу вже мить так здорово вдарив в голову Рагму-ібу-Назара, що той мов неживий повалив ся на землю, нї голосу із себе не пустивши.

Рівночасно дав ся чути крик Американця, що уважно слїдкуючи за їх розмовою, вже давнїйше зміркував, що вони сварять ся. Коли побачив падаючого Бедуїна, думав, що Блюм його убив і скричав:

— Бійте ся Бога, пане Блюм, що ви зробили? Тепер все пропало! Своєї дитини, моєї дорогої Меґі, нїколи вже більше не побачу!

Голос Гортона привернув Роберта до тямки. Відвернув ся від Бедуїна і сказав:

— Не обавляйте ся ,пане Гортон! Він не згинув а лиш хвилево стратив память — коли прийде до свідомости, то инакше говорити ме, знаючи смак мойого кулака! Се дуже добре, бо . . .

Якраз увійшов слуга Американця.

— Пане Блюм! — почав говорити. — Прийшов якийсь чоловік та питає за вами...

Глянув на розпростертого на землї Бедуїна і дальші його слова завмерли на устах.

Але Блюм скоро очутив його із того одубіня.

— Говори дальше, Джек! — гукнув до нього. — Чого той чоловік хоче від мене?

— Не знаю, пане Блюм! — гикав слуга. — Він лиш ваше імя сказав.

— Приведи його та принеси менї шнури, щоб ось тамтого звязати...

Се кажучи, вказав на лежачого на землї обезтямленого Бедуїна.

За декілька хвилин пізнїйше слуга впровадив до середини Бедуїна, чим немало здивував обох присутних.

Новоприбулий розглянув ся по кімнатї та майже кричав:

— Чи Рамаг-ібу-Назар вже не жиє?

— А чи ти його знаєш? — здивував ся тепер з черги Блюм.

— Він притакнув тодї головою.

— Ми оба із одного племени! — сказав — Дар'ян-Бей післав його по окуп за вязнів!

— Нїщо йому не стало ся! — запевнив Блюм. — Я лиш троха почастував його своїми кулаками!

Замовк на хвилю ,відтак знова спитав:

— А яке твоє імя та чого хочеш?

З очима ще впяленими в обезтямленого Бедуїна, відповів новоприбувший:

— Зову ся Алї-бен-Деббах, висланий до обох чужих панів, що перебувають в монастирі Мар-Саба. Старший із них зове ся Горутон (Гортон) а молодший Балюмег (Блюм) — так говорив менї вязень.

Блюм змірив його недовірчивим поглядом.

— Як називаєть ся вязень, що тебе післав сюди? — спитав.

— Його імя тяжке для язика Алї-бен-Деббаха! Але було щось наче Гаатемагн (Гартман)!

Але й сього було досить циганови. Чи-ж не міг його Дар'ян-Бей сюди вислати, щоб їх обох заманити в матню, сим підступом тільки затираючи їм очі?...

— Ти також належиш до племени Дар'ян-Бея! — сказав. — Але язик Дар'ян-Бея, не говорить того, що його розум думає! Ми вже два рази мали докази сього, тому нам тепер тяжко повірити, що тебе вязень післав, хиба що даш на се достаточні докази!

Бедуїн очевидно не образив ся тим недовірєм цигана а лиш спокійно спитав:

— Чи се ти той самий, що із ним наш вязень втік із вязниці в Єрусалимі та дальше пішов на прощу? Чи ти є той самий, що тут в монастирі Мар-Саба лежав хорий від кулї одного із наших людий?

Блюм кивнув притакуючи головою. Се його переконало.

— А щож переказав вязень? — спитав тепер.

Бедуїн ще раз глянув на лежачого на землї співплемінника і сказав:

— Алї-бен-Деббах не може говорити, доки буде думати, що його слова почує Рамаг-ібу-Назар!

Якраз тепер нагодив ся слуга із шнурами. Циган кріпко звязав ними обезтямленого післанця та при помочі слуги й другого Бедуїна заніс його до комори, яку йому черцї на сю цїль призначили.

Вернувши тепер знова до старого Американця, Блюм казав Бедуїнови розповісти все, що мав припоручено.

Той розповів як увязнено Гартмана, коли із Абдулем ель-Відром приїхав до їх табора та як тих 2,000 фунтів, що привіз із собою на викуплене дївчини, враз зі зброєю відобрано. Також сказав, що дївчину тримають у иншому місцї та що вона нїчого не знає про увязнене Гартмана!

Йому — Алї-бен-Деббахови — припоручили стерегти вязня, а той обіцяв йому, що від старого Гортона дістане 100 фунтів, коли піде до монастира Мар-Саба та розкаже товаришам подорожі, що стало ся із ним!

Вязень дальше приобіцяв йому ще других 2.000 фунтів, наколи і дївчину і його звідтам увільнить!

Блюм не перебивав йому а опісля спитав:

— Якже тобі вдало ся незапримічено вийти із обозу Дар'ян-Бея?

— Дар'ян-Бей знає про се! Се стало ся після його приказу! Він дізнав ся, що якісь то подорожні з Бейру-

ту мають переходити недалеко побіч нашого обозу й вислав мене та ще других, щоб їх приловити. Серед ночі вдало ся мені від них втікнути й сюди на хвилю прибути!

— Чи ти, Алї-бен-Деббах, знав про се, що Дар'ян-бей вислав сюди Рамаг-ібу-Назара? — спитав Блюм.

— Знав! Рамаг виїхав один день скорше перед мною, а я не надіяв ся його тут застати!

Блюм розповів старому Американцеви, що се Гартман прислав того Бедуїна, та що він жде на їх поміч.

Мистер Гортон хотів сейчас тих 100 фунтів виплатити, але Блюм його здержав. Він наближив ся до Бедуїна і спитав:

— Алї-бен-Деббаху, чому ти хочеш допомогти вязневи? Нащо тобі гроші, коли як лиш Дар'ян-Бей дізнаєть ся про твою зраду, то зараз пішле твою душу до Тшегемат (до пекла), коли лиш попадеш в його руки.

Ненависть блиснула в очах Бедуїна. Мимохіть правою рукою вхопив за кинджал. Хрипливим же голосом сказав:

— Почасти роблю се задля гроший — але більше ще тому, щоб пімстити ся на Дар'ян-Бееви! Ненавиджу його як гадину та хочу його здавити!

— Але-ж ти не в силї се зробити, Алї-бен-Деббаху! — промовив спокійно Блюм. — Дар'ян-Бей є сильнїйший від тебе і горе тобі, коли його рука тебе досягне!

— Я вбю його! — крикнув Бедуїн незвичайно рішучим голосом. — Я присягнув се на душі мойого батька та брата!

— Ненавидиш Дар'яна-Бея а мимо сього остаєш при ньому? — спитав Блюм недовірчиво. — Чому не оставиш його?

— Хибаж ти оставляєш слїд льва, коли ти його віднайшов? — замісць відповісти, спитав Алї-бен-Деббах. — Мій батько та брат належали до племени Калбег, начальником котрого є Дар'ян-Бей. Серед ночі, коли вони замкнули свої очі та Аллах їх душі снами щастя та радости наповнив, він їх підступно убив! Я остав при ньому лиш тому, щоб знайти нагоду встромити йому ніж в серце! Тепер же прийшов час моєї пімсти! Дар'ян-Бей не довго оглядати ме сонце!

Почувши се, Блюм вже майже повірив в слова Бедуїна. Але, щоб ще ліпше впевнитись, рішивсь ще на одно:

— Алї-бен-Деббаху! — сказав він, пильно вдивляючись йому в очі. — Присягни, що тебе вязень сюди прислав! Присягни також, що в твоїх словах не криєть ся ніяка брехня та що ти допоможеш менї покарати Дар'ян-Бея, короля пустинї, за його зраду, та увільниш вязнів!

— Присягаю се на душу замордованого батька свойого та брата! — поважно сказав Бедуїн, видержуючи впертий погляд цигана.

— Присягни на бороду пророка!

— Присягаю на бороду пророка!

Подали собі руки і взаїмно стиснули.

— Так їдемо разом а ти будеш провідником! — сказав Роберт.

Опісля розказав Гортонови про що разом говорили та вручив Бедуїнови в його імени приобіцяних Гартманом сто фунтів.

Мистер Гортон із сльозами в очах дякував циганови, що він задля нього наражуєть ся на таку небезпеку, але все наставав на се, щоб він взяв із собою також Джека, Гортонового послугача.

Блюм, знаючи що оставляє Американця під доброю опікою, не противив ся тому й другої днини виїхав враз із Бедуїном та Джеком.

Рамаг-ібу-Назар остав спутаний в коморі. Коли очутив ся, найперше замітив, що йому бракує збруї.

Його же збруя вратувала житє циганови. Нї Блюм, нї його товариші не дісталиб ся були нїколи до обоза Дар'ян-Бея, колиб не ножі Рамаг-ібу-Назара...

РОЗДІЛ XCVII.

НЕ СТАЛО ДОКАЗІВ.

Очі всїх присутних в судовій салї звернулись тепер на старця, що стояв перед столом судії.

Хоч здрігнув ся, коли оскаржена зімлїла й метнув ся,

немов хотів кинутись їй на поміч, але поборов себе й остав на місці.

Лиш на часок Лівія стратила тямку. Прокинувшись, вона напила ся води й хотіла піднятись.

Однак вона була так знесилена, що зараз же знова мусіла сісти й тільки широко втвореними очима вдивляла ся в старого мущину, що остовпілим поглядом так і повис на ній.

Доперва, коли на салї троха заспокоїло ся, підняв ся предсїдник суду і спитав новоприбулого:

— Що ви за один та що вас привело сюди?

Старець затремтїв й через кілька хвиль не був в силї нї слова сказати.

Остаточно промовив сильним, рішучим голосом:

— Називаю ся Раймунд фон Стеттен — єсьм батьком оскарженої!

В салї счинив ся рух. Судії присяглї здивовано видивились на старця, що нї на хвилину не спускав очий із оскарженої.

По лици та по сивій бородї спливали трубі каплї сльозів.

В загальному замішаню нїхто не звернув уваги на поведенє Гуґона фон Стеттена. А його лице смертельно збіліло — не міг собі пояснити яким способом той викрав ся із своєї вязницї!

Раймунд доглянув, що Лївія хотїла підняти ся та що її уста беззвучно порушали ся — але, видно було, що була за сильно змучена, щоб могла в голос промовити те, що бажала.

Предсїдник знова забрав голос:

— Постараємо ся розслїдити чи се, що ви перед хвилею сказали, годить ся з правдою. Оскілько відомо, то батько оскарженої ще перед кількома роками помер в Америцї. Ви тепер будете мусїли доказати тожсамість своєї особи!

До сього однак ще вернемо пізнїйше! Передовсїм прошу вас сказати все, що знаєте та можете сказати в користь оскарженої!

Рішучим голосом розповів Раймунд фон Стеттен як тої то критичної ночі ґрафиня — її назвиска не знав — привела до його ліжка його рідну дочку. Нераз слова

вривав з причини внутрішнього хвильованя, але скоро приходив до рівноваги й дальше продовжував своє оповідане.

Тепер з розмислом не дивив ся в сторону оскарженої, що з великим несупокоєм та жахом прислухувала ся його словам.

Коли нарешті старець сказав, що дочка була з ним в руїнах в часї як стало ся се страшне убійство, на салї счинив ся знова несупокій.

Але тільки він скінчив й питаючим поглядом вдивив ся в судіїв, нагло із лави оскаржених дав ся чути проймаючий крик.

Тремтячи всїм тїлом схопила ся Лївія із свойого місця й прямо в розпуцї скричала:

— Нї, нї! Прошу не вірити йому! Він лиш хоче мене ратувати... Се неправда, що він говорить!

— Лївіє! — — скричав старець!

З очий дївчини поплили горячі сльози, коли почула своє імя висказане із таким чутєм а рівночасно із так великим докором.

Предсїдник звернув ся тепер до оскарженої і спитав:

— Чи в сьому свідкови пізнаєте свойого батька, Раймунда Стеттена?

Настала довга та душу пригнїтаюча хвиля, коли очі всїх були звернені на бідну, свої почуваня поборюючу дївчину.

— Нї! — промовила по хвилї надуми. — Се не є мій батько!

Страшний крик вихопив ся із грудий бідного, нещастєм прибитого старця. Звернув ся до Лївії та в розпуцї майже говорив:

— Будь же розважною, моя дитино! Пощо-ж тобі так силою пхати ся в нещастє? Чому-ж не признаєш ся до правди? Нїколи, поки я жию, не позволю на се, щоб ти задля мене таку страшну жертву понесла!

Предсїдник звернув ся тепер з черги до Гуґона Стеттена й спитав, чи пізнає в сьому чоловікови свойого брата.

Раймунд очима впив ся в блїде лице брата, що йому так тяжку кривду зробив.

— Ні! Сей свідок не є Раймундом Стеттеном! — відпер прямо. — Мій брат перед кількома роками помер в Америці й урядовий доказ його смерти лежить у мене в бюрку! Сей чоловік є простим обманцем!

Раймунд наближив ся до брата й так глянув на нього, що Гуґо аж затремтів й блідніючи, спустив до землї очі.

Щоб не допустити до чогось більшого, предсїдник кивнув на Гуґона, щоб відступив на бік і знова звернув ся до майбутнього батька оскарженої:

— Ви згадували про якусь то жінку, що моглаб посвідчити, що оскаржена тої то ночі була у вас — де є та жінка? Треба би її покликати, щоб зложила перед судом своє зізнанє!

Раймунд Стеттен стрівожив ся троха, коли се почув, але мусїв сказати, де малиб шукати товаришки його недолї, побачивши необхідність її зізнаня.

Предсїдник вислав одного з урядників до руїн, щоб спровадив ґрафиню як свідка, самий же звернув ся знова до Раймунда Стеттена.

— Чого-ж ви, приїхавши сюди, ховали ся серед руїн, замісць щоб отверто виступити під власним іменем? — спитав.

На лицї Раймунда показали ся слїди тяжкої, внутрішньої боротьби.

Нарештї тремтячим голосом почав розповідати про нещасливі хвилї свойого житя, а видно тяжко йому було відкрити рани свойого серця серед стільки чужих людий.

Спустивши голову розповів також про сей страшний вчинок, що знищив його житє, вигнав його в світ та ще й по нинїшню днину як страшний проклін мстить ся на ньому.

Серед сього із лави оскаржених озвав ся крик розпуки.

— Тату, тату — спинїть ся! Ви не повинні зрадитись із сим!

Присутні здивовано глянули на дївчину. В розпуцї зрадила себе Лївія, назвавши його своїм батьком.

Нїхто із присутних не був в силї пояснити собі сього.

— Панї, ви назвали свідка своїм батьком! — звернув ся тепер предсїдник до оскарженої. — Чи й тепер ще схочете заперечувати, що ви є дочкою сього чоловіка?

Нараз в нещасній дівчині зайшла зміна. Втворила широко очі й тяжко зойкнула, коли її погляд стрінув ся із очима старця.

Почала в голос ридати й ледво чутним голосом промовила:

— Так, признаю, що се мій батько! Знаю, що тепер вже ніяке випиранє ся з моєї сторони не зможе його вратувати, бо вже самий признав ся до своєї вини!...

Щаслива усмішка прикрасила лице Раймунда Стеттена. Тепер він вже не сумнівав ся, що викажеть ся невинність Лівії та зникне підозрінє супроти ньої.

Отсе послідне викликало серед судіїв присяглих велике замішанє. Почали між собою перешептувати ся, а предсідник незабаром заявив, що супроти нових та так несподіваних відомостий, відкладає дальше переслухуванє.

Невдоволена сим публика, опустила салю. Як лиш троха опорожнило ся на салї, пригноблений старець приступив до оскарженої й мовчки подав їй обі руки. Лівія припала до його грудий, але вже за кілька хвилин насилу вихопила ся із його обнять й за вязничним сторожем вернула до своєї келії.

Предсідник заявив Раймундови Стеттенови, що він також, після визнаня своєї вини, мусить бути увязнений.

Бідний старець не противив ся тому. Він вже заздалегідь обчислив наслідки свойого поступку й готов був відпокутувати свою провину.

Відвели його до вязничної келії.

Доперва за кілька днів почали нову розправу.

Предсідник заявив, що серед руїн не знайшли тої жінки, що її Раймунд Стеттен подав як свідка. Пошукуваня за тою ґрафинею показались безуспішними.

На лиці Раймунда відбив ся глубокий несупокій. Не міг поняти так наглого зникненя ґрафині...

Предсідник втворив розправу короткою промовою. Раймунд фон Стеттен зложив присягу й повторив свої зізнаня, які запротоколовано.

Щоб доказати тожсамість своєї особи, подав був імя старого приятеля ще з молодечих літ, а сей, коли явив ся на сьогоднішній розправі, сейчас за першим поглядом пізнав в ньому Раймунда фон Стеттена. Однак він не ду-

же то добре пригадував собі випадок, що приневолив Раймунда опустити вітчину.

Раймундова надія, що тепер — після його заприсягнених зізнань — увільнять Лівію, не здійснила ся. Його зізнаня були в суперечности із зізнанями Гуґона Стеттена, батька вбитої дівчини та зізнанями Горста Вінтера, що Аделя перед смертю вказала на свою кузинку, що вона то стрілила до ньої.

Як тут відкрити правду? Аделин батько подав Горста як свідка послідних слів вмираючої, а загально знали про се, що той молодий чоловік старав ся о руку оскарженої, то-ж коли він зізнав проти Лівії, не можна було сумнівати ся, що вбита дійсно вказала на неї, як на винувату.

Але і Раймунд фон Стеттен заприсягнув, що в ту пору його дочка була із ним! Дивним однак видалось, що нігде не можна було знайти тої жінки — ґрафині Солмсберґ — що привела була до нього Лівію.

Коли предсідник повідомив його про се, він сильно стрівожив ся. Зрозумів, що справа Лівії залежить тільки від того, чи та жінка потвердить його зізнаня.

Горст фон Вінтер мав довшу розмову з адвокатом Лівії. Отверто признав ся, що зразу мав намір старати ся ся о Аделину руку, опісля однак — коли приїхала Лівія — його почуваня змінились й він почув правдиву любов до тої дівчини. Того то вечера якраз мав зійти ся із ньою у лісї, коло млина.

Оборонець, що особисто був переконаний про невинність бідної дівчини, зовсім не скривав того, що судії присяглі можуть набрати переконаня, що Лівія в дорозї до млина зійшла ся із своєю кузинкою та що тоді під впливом роз'яреня — могла звернути револьвер проти своєї кузинки.

— Алеж се неможливе! — перебив Горст. — Звідки би панна Стеттен могла мати збрую, коли зовсім не думала про убійство. Аджеж вона не могла знати, що стрінеть ся із своєю кузинкою!

Адвокат здвигнув раменами.

— А чи можете ви або хто другий доказати, що не так було?! Аджеж можливо, що вона, вибираючись до ліса, взяла з собою збрую для більшої безпеки. Ніхто не може доказати, що панна Стеттен допустила ся того зло-

чину, а знова ми не можемо доказати її невинности. А се зле, бо инакше її не увільнять!

— Так ви думаєте, що панна Стеттен буде покараною? — спитав Горст тремтячим голосом.

— Ні! — відповів адвокат. — Се неможливе, але і не пустять її на волю. Підозрінє остане — аж доки не докажемо, що вона невинна або коли не знайде ся дійсний винуватий.

Так і стало ся. Після другої, майже 2-годинної, розправи предсідник оголосив:

— Зізнаня обтяжаючі не є досить великі, щоб оскаржену признати винною в тому убійстві. Не можна бо знайти причини, що могла би бути дійсною принукою до того убійства. Також на зізнаня вмираючої не можна класти великої ваги, бо в годину смерти вона могла бути несвідомою того, що говорила. З другої сторони не вистають зізнаня свідка Раймунда фон Стеттена, що оскаржена в даний час була у нього, тимбільше що на потвердженє того не можна віднайти жінки яка в той же самий час була із ними.

Раймунд зітхнув глубоко, коли почув, що його дитя вільне й забуваючи про все друге, витягнув до ньої руки й притиснув її до своїх грудий.

— Лівіє, моя дорогенька, я-б був скорше прибув, наколиб се лиш було в моїй силї! — із сльозами в очах промовив. — А однак Бог всемогучий всім так попровадив, що воно вийшло на добре. Ти тепер є вільною а хоч я мушу тепер відпокутувати за свою провину, то однак роблю се радо, знаючи, що ти вже більше не меш терпіти!

Лівія зі зворушеня не могла й слова промовити. Для ньої було се страшним ударом, що так скоро мусїла оставити свойого дорогого, недавно тільки що немов воскреслого батька, якого доля ще не зовсім була вирішеною.

Прощанє із ним, коли його мали вже забирати до вязничної келії, було незвичайно зворушаюче. Силою тільки освободила ся із його обнять а уста її шепотїли ще крізь сльози:

— Нехай вас Бог тримає в своїй опіці, мій батечку! Буду недалеко від вас, вижидати вирішеня вашої долї!

Не знала навіть як вийшла із салї розправ, так була

пригнобленою тим всім, що зайшло. В сінях нараз обняли її мягкі рамена й вона побачила повні сліз вірні очі Лукії.

— Лівіє, моя дорогенька, люба моя Лівіє!

І ридаючи, стискали ся обі подруги.

Опісля так в двійку перейшли сіни й наближили ся до сходів.

Тут нараз перед ньою спинила ся струнка стать молодого мущини. Жахнула ся й здивувала заразом. Був се Вінтер.

Він, коли побачив свою любку, не міг перемогти свойого зворушеня й тільки руки простягнув до ньої, не будучи в силї нї слова промовити. Вона звільна подала йому свої руки й під впливом його палаючого погляду спустила очі.

— Лівіє, так Бог щасливо все повів та ощадив тебе для мене! — вишептав нарешті.

Її грудь глубоко хвилювала, немов серед тяжкого риданя. Не була в силї відповідати. А він мовчки взяв її за руку і так, сперта на його рамени, вона зійшла зі сходів й разом із Лукією вийшли разом на вулицю.

Бачила, що звернула на себе увагу прохожих, що здивовані приставали, але вона не зважала на се, будучи зовсім занятою перебутим горем.

Нараз пристанула й стряслась всім тілом.

— Куди, куди-ж тепер? — стиха спитала. — Адже-ж у мене вже нема батьківської хати!

— Не жури ся Лівіє, я вже подбав про се! — відозвав ся поважно Вінтер. — Вже давнійше колись я розповідав тобі про мою сестру Леонію фон Гальден. Вона живо зацікавила ся твоєю недолею й найщирійшим її бажанєм є щоб ти знайшла у ньої пристановище, аж...

Не докінчив й запаліло ся його мужеське, гарне лице.

Зрозуміла його. Її уста тремтіли із болю. Відвернула лице. В ту-ж хвилю не хотіла розбивати його надій. Але він її таки нїколи за жінку не візьме! Вона ще покрита неславою, ще не скинуто із ньої підозріня, що се вона допустила ся того злочину!...

Тепер взагалї не хотіла про се навіть згадувати!

Всіли разом у повозку й Вінтер приказав візникови, щоб відвіз їх до пана фон Гальден. Підчас їзди сидів мовчки побіч Лівії й тримав її руку у своїй долонї, горячим

поглядом вдивляючись в її бліде лице.

Лукія також мало що обзивала ся до своєї подруги, не будучи ще всилї зрівноважити свойого зворушеня. На проханя Вінтера пристала на се, що остане при Лївії так довго, аж він поведе її перед вівтар.

Після якої години їзди повозка спинила ся перед посїлістю пана фон Гальден.

Висїли. Вінтер взяв Лївію під рамя й повів до замку.

В передній кімнатї вижидала їх стрункої постави жінка, якої бліде й поважне лице зраджувало слїди глубокої недолї. Раз глянути на се лагідне лице було досить щоб Лївія пізнала, що ся женщина стане для ньої дуже близькою та що може їй зовсїм довіряти.

— Лївіє! — промовила Леонія мягким та схвильованим голосом, подаючи руку нареченій свойого брата. — Від щирого серця витаю вас у моїй хатї. Ви не є чужою для мене. — Горст розказував менї много про вас і я полюбила вас вже від давна!

Лївія не могла й слова промовити. Здавила в собі ридане й стиснула Леонію, що шепотїла до ньої якісь лагідні, сердечні слова. Стріча обоїх женщин зворушила Вінтера до глубини душі. Він прямо не спускав очий із своєї сестри, якої шляхотне серце знав так добре.

Сперта на рамени Леонії, пішла Лївія на гору, за ними поступали Вінтер та Лукія.

На горі в кімнатї сказала Леонія до Лївії, сумно вдивляючись в її очі.

— Бажанє мойого брата, щоб я взяла вас в свою опіку, прийшло саме в пору. Бачите, я живу самотинно й давно вже тужу за правдивою, сердечною подругою!

Відвернула ся скоро, щоб закрити свій біль та жаль. Відтак видала потрібні прикази на приняте гостий. А коли в тій цїли на якийсь час вийшла з кімнати, приступив Вінтер до Лївії, підняв до уст її руку, й шепотом промовив:

— Полюбиш мою сестру, Лївіє! Се шляхотна, вірна душа. Много нещасть перебула. Два роки тому стратила одиноку донечку а замісць знайти потїху й підпору при боцї свойого чоловіка, прийшло до ще більшого непорозуміня межи ними; тому особливо пособляю се, що пан Гальден стало подорожує.

— О Боже, яка бідна, бідна жінка! — жаліла Лівія.

Зрозуміла тепер, що се той тихий біль на лагідному личку Леонії так на неї поділав.

Коли пані Гальден вернула до кімнати, сейчас пізнала, що вони говорили про її недолю. Лиш з трудом великим затримала рівновагу. Її погляд спинив ся на фотографії, що висіла на стіні, а представляла манісеньку дівчинку, літ вісім несповна. Вказуючи на ту фотографію, сказала:

— Одиноке моє щастє я поховала, Лівіє!

І в тих словах відбив ся страшний біль нещасної, горем прибитої матері. Те все відчула Лівія. Вона мовчки тільки стиснула її руку, знаючи, що на таке терпінє нема слів потіхи.

А коли Лівія й Лукія відійшли, сказав Горст до своєї сестри:

— Знаю Леоніє, що ти — лиш ти — зрозумієш Лівію. Вона також пережила страшні хвилї. Серце її зранене і потреба її лагідної та шляхотної душі жіночої, щоб могла її вилічити з того отупіня, щоб вернула її до житя та до його радости. В твої руки, Леоніє, віддаю своє щастє, бо знаю, що незабаром полюбиш її як свою рідну сестру та що вона під твоїм впливом прийде зовсім до здоровля!

— Давби се Бог! — шепотом промовила зворушена пані Гальден. — Що тільки буде у моїй силї, все зроблю — коб лиш нам Бог Всемогучий у тому допоміг!

— — — — — — — — — —

В своїй кімнаті Лівія впала на колїна й заплакане своє лице сховала в подушку фотелю. Тепер, коли була самою, силою придавлений біль розжеврів та вихопив ся на волю. Рванув із розгоном — вона ридала як ще ніколи в житю . . .

РОЗДІЛ XCVIII.

ПОВОРОТ ПРОПАВШОГО.

Минув довший час, поки Ева прийшла до рівноваги. А коли Ерик лагідно промовив до ньої, підняла звільна очі й глянула в його лице.

Пані Вернер тихесенько висунула ся з кімнати, щоб засвітити лямпу. Тепер вернула, поставила її на столї й непомітно сіла в кутку.

— Ерику! Ерику! Невжеж се правда? Ти вернув? — з плачем питала молода дївчина.

Погладив її по волосю.

—Так, Ево, я вернув! Якась дивна сила гнала мене найперше сюди — до тебе — до тої, за якою я так тужив.

— Ох, Ерику! Я ще не в силї поняти свойого щастя. Мов який сон пригадують ся менї минулі лїта й здаєть ся, що ти все був коло мене — що ми все були разом!

— Так, Ево! В твойому серцю я все перебував. Я знав, що ти на все останеш менї вірною, що ждати меш на мій поворот.

І знова обняв її щиро-сердечно й лице став покривати горячими поцїлуями.

Зовсїм забули про матїр, що сльозами залитими очима дивила ся на щасливу парочку.

А коли Ерик запримітив як сильно тремтить його кохана, підвів її до крісла, самий вклякнувши побіч.

Позволь менї Ево хоч побіч твоїх ніг перебути й глядїти в твоє кохане, прекрасне личко. Ох, колиб ти знала, як мене пожирала туга за тобою. Й одно лиш бажанє було у мене — вернути до тебе, до мойого щастя! А ти Ево — чи ти все любила мене тою самою, давною любовю? Чи ти все вірила, що я поверну?

— Так Ерику! — була майже святочна відповідь молодої дївчини. — Я вірила, що ти нїколи не перестанеш

мене любити й вірила також, що лиш нещастє якесь тебе спиняє й не позваляє вернути до мене! А тепер розкажи мені, любий, як поводило ся тобі там в далекому світї й чому доперва сьогодня вертаєш!...

Взяв її руки й притиснув їх до свойого чола. Зітхнув стиха, а відтак сказав, немов жаліючись:

— О, Ево, ти навіть не можеш представити собі, скілько то я перетерпів за тих шість літ моєї неприсутности. Менї сей час видав ся вічністю. Поглянь, волос мій вже посивів, а біль та нещастє оставили своє пятно на мойому лици.

— Але твоє серце й душа здорові! — докинула Ева сердечними словами, своєю рукою водячи по його руцї. — А очи твої блистять тим самим давним вогнем, що присвічував менї і в день і в ночі!... А тепер, говори дальше, мій любенький!

Знова зітхнув й шепотом почав своє оповіданє:

— Знаєш, що з причини двобою, якого наслїдки могли бути дуже прикрі для мене, я мусїв втїкати до Анґлії. Свойому стриєви я дав слово чести, що скорше не верну до вітчини, аж поки те все не забудеть ся. Вибрав ся в чужину, а другом одиноким був менї твій образ — моя Ево! Якийсь час пережив я в Анґлії, але й там не зазнав супокою. З туги за тобою я розболїв й почував ся вельми нещасливим.

Кождої днини я вижидав листа від стрия. Думав, покличе мене вертати, але — надармо. Не було вже сил оставати в Анґлії. Я рішив вибрати ся в подорож по морю. Думав, що мій біль й туга пропадуть серед нових вражінь в нових краях й між новими людьми.

Наш корабель прямував на північ. Перепливали ми побіч ледяних гір, бачили Ґренляндію і, на диво, там — на далекому, оком не зміреному океанї — я почував ся троха спокійним.

А потім одна ніч перемінила мою долю. Страшна буря, що нагло зірвала ся в ночі, загнала наш корабель на скали, де він і розбив ся. Із цїлої залоги остало тільки чотирох людий, крім мене.

Коли настала днина, ми побачили, що находимо ся на самотинному острові, відрубані від світа, здалеку від людий. Не жадай, щоб я тобі розповідав, які страшні тер-

піня ми там перебули... Якось вдало ся нам зложити нещасну хатину й нераз цілими тижнями доводило ся нам жити тільки якимись хоптами та корінцями. Нарешті нестало нам сил. В протягу трох місяців померло трох товаришів недолї.

Двох нас ще остало. Що прийшлось нам витерпіти, сього не зможу переповісти. Нераз не було чим вгасити спраги, зимно також нам докучало. Цілими годинами просиджували мовчки та в розпуці кликали смерть на себе, одиноку добродійку, що могла нас висвободити з недолї.

Але тут ще не конець! Після цілорічного перебуваня на опущеному острові, помер й послїдний мій товариш.

Ево, тодї остав я самий-самісїнький й нинї лиш з дива вийти не можу, що не прийшлось менї здуріти, коли побачив я його мертве тїло, синє, виснажене голодом.

Я поховав його. Довго ще сидів над його пробом, просячи всїх сил небесних, щоб і мене із сього світа забрали...

Минали тижнї. Нераз самий я рішав покінчити свою муку — кинути ся в пінисте море... Але тодї ставав менї перед очима твій образ, моя кохана, тодї бачив я твої чорні оченята, що благали: — Витрівай! Бог тебе освободить!

Поволи — поволи стратив я вже навіть поняте грози мойого положеня. Аж якось одної днини на далекому обрію доглянув я якусь чорну точку — щось наче корабель. Чи то се незвичайне явище вирвало мене із тої страшної задуми, чи слаба надія ратунку — я запалив хату, в якій дотепер мав захорону в часї непогоди і язики полуміни піднялись високо до небес.

Сили мене оставляли — я впав над беріг, вдивившись в наближаючий ся корабель. З напруженем слїдив кождий його рух. І вступила в мене надія. На кораблї добачили полумінь горіючої хатини. Наближали ся до опущеного острова. Було се незвичайно миле почуванє: ратунок, житє! З радости я стратив свідомість!...

Як довго се тягло ся, не знаю! Коли я знова втворив очі, побачив похилені над собою незнані, бородаті лиця... Поволи почав я розуміти, що находжу ся на кораблї, серед людий!...

Так я жию!

Не зараз міг я розповісти своїм добродіям, як то опинивсь я на тому опущеному острові. Всї висказували менї як найбільший жаль й щиро заопікувались мною, так, що зовсїм прийшов я до здоровля, поки ще корабель причалив до пристанї, в Бальтімор.

Я подякував своїм опікунам, оставив корабель й пішов знова в світ. Тут все видалось менї тепер якимсь дивним та чужим.

Ерик перестав оповідати, згадка минулих терпінь його дуже зворушила. З любовю обняла його Ева й пригорнула до своїх грудий.

— Бідний, бідний мій Ерику! — сказала. — Як много ти перетерпів. Ще троха, а булаб я тебе стратила разна-все!

Він також щиро притиснув її а відтак дальше оповідав:

— Після пів року я вернув до Лондону. Рішив вже вертати також до вітчини, але не було з чим. Написав я листа до стрия й просив у нього помочі.

Не дочекавсь нї відповіди, нї грошевої помочі. Я догадував ся, що або лист попав в руки когось, кому не належало, або що мій стрий помер.

Тодї я рішив руками заробити на поворот до вітчини. Однак не прийшло так легко, як здавалось й довго я волочив ся без нїякої роботи!

Брав ся за що попало: замітав вулицї, носив камінє при будові, продавав часописї але все те виставало лиш на щоденний хлїб.

Одного вечера, коли я продавав свій товар, далеко в одному закутку міста, напало мене кількох драбів.

Дістав я здорово по голові та мов неживий повалив ся на землю. Настільки бодай остав при свідомости, що бачив все, що коло мене робило ся. Драби обрабували мене, взяли кіш із товаром й невеличку готівку, яку мав при собі.

Так пролежав я може якої пів години.Нараз бачу, хтось наближаєть ся до мене. Я думав, що той поможе менї підняти ся, але він похилив ся надімною й почав перешукувати кишенї. Я був занадто обезсилений, щоб ставити який опір. Мав я при собі лиш свої папері

й сї він забрав, думаючи певно, що у великій калитцї, повинно бути досить гроший.

Відтак я стратив тямку, а коли вона вернула, пізнав що находжу ся в шпиталї під лїкарським доглядом.

Мої сили були поважно підорвані й довгих кілька тижнів я пролежав в шпиталї. Поводились зі мною дуже по людськи, а один із лїкарів приобіцяв, що постараєть ся о гроші, які були менї потрібні до повороту до вітчини.

Лиш коли я розказував про своє походжене, нїхто менї не вірив. Лїкарі похитували головами й пояснювали собі, що се я говорю такі небелицї в наслідок потрясеня мозку, коли мене рабівники вдарили в голову. Нїхто не хотїв повірити, що походжу із княжого роду.

Коли я вже прийшов до здоровля, той лїкар дїйсно вручив менї потрібні гроші — він одинокий повірив моїм словам — і я вибрав ся в подорож.

Незвичайне зворушенє некорисно подїлало на моє здоровлє. В Гамбурґу мусїв я відпочати довший час, поки зміг рішити ся на дальшу подорож.

Ось і сьогодня, пополудни, я прибув сюди!

Ерик замовк. Стиха ридаючи Ева притулила до нього свою головку. Оповіданє зворушило її до глубини душі.

Нагло запримітив Ерик в кутку, у фотелю, Евину маму. Схопив ся й підбіг до ньої.

Не могла говорити. Із сльозами в очах, подала йому обі руки, які він із великою пошаною підняв до уст.

— Мамо, мамо...

І Ева також наближила ся до матері, обняла її за шию й радїючи приговорювала:

— А що, мамочко, не говорила я? Бачите, моя надїя й моя вірність дістали нагороду! Тепер Ерик мій, тепер я щаслива! Все, що я перетерпіла, остало тільки прикрим сном!

В трійку посїдали й поважно розмавляли. Вони-ж так много мали що оповідати!

Нараз, в часї розмови, Ева поблїдла й трівожними очима глянула на свойого коханого.

— Ево, що тобі? — спитав Єрик, що розповідав щось про старого князя. — Ти поблїдла — що стало ся із моїм стриєм? — Скажи менї прямо!

— Нічого злого, мій любий! Тільки що вчера я бачила...

Не докінчила. Не знала, як про се йому сказати, що инший, зовсім чужий, виступив тут під його іменем й уходить за молодого князя Нелідова. Її несупокій перейшов і на Ерика. Він притягнув до себе свою любку й просив:

— Скажи мені правду, Ево! Щоб не стало ся, скажи, моя дорога! Тепер, коли знова маю тебе коло себе, переможу все!

І трівожно припавши до нього, Ева розповіла тремтячим голосом, що якийсь чужий чоловік виступає під його іменем. Ерик слухав її слів й не довіряв. Його грудь хвилювала живо, очий не спускав із ньої. А коли Ева скінчила розповідати, він глубоко зітхнув. Рукою потер чоло, немов хотів прогнати журливі думки. Але нараз схопив ся.

— Се обман! — крикнув. — Тепер розумію. Вкрав мені папері й обманець, при їх допомозі виступив тут в моє місце. Але я відшукаю його! Він тяжко мені заплатить за се, що присвоїв собі моє імя!

Його обурене не мало границі. Довго ще не міг заспокоїти ся.

Відтак приступив до Еви та з любовю обняв її.

— Любочко моя — шепотів. — Розумію гаразд, як тебе десь прибила вістка, що я вернув до вітчини, а про тебе і не спитаю. Тим більше тебе се вразило, коли замісць мене, кого иншого ти побачила. Але заспокій ся. Незабаром все вияснить ся. Дасть Бог, що й нам колись таки блисне щастє.

Довго ще так розмавляли, спільно розважаючи якби то відкрити перед всіма підлий вчинок того обманця.

В кінці рішив Ерик таки того самого вечера зайти до стрия й розказати йому про обман. Після такої постанови, Ерик ще якийсь час спокійно розмавляв з Евою та її матірю.

Нарешті попращав свою любу й паню Вернер, приобіцюючи скоро вернути й повідомити їх про вислід відвідин стрия.

Коли заперли ся за ним двері, Ева припала до грудий матері і кликнула радісно:

— О, матінко моя! Прямо вірити тяжко, що се він

був тут, у мене, та що здійснили ся мої надії. О, мамочко ріднесенька, я-ж маю його назад!

Пані Вернер притиснула доню до своїх грудий й щиро поцілувала її в чоло.

— Хай Бог стереже твойого щастя! Нехай остаточно безжурна будучність дасть тобі спромогу забути нещастя минувшини!

Підчас, коли мати з дочкою розмавляли про наглий поворот Ерика, він живо спішив до мешканя свойого стрия. По дорозї старав ся зібрати свої думки і запанувати над собою. Знав, що стрінеть ся ще із всякими тяжкими перепонами.

Його стрий певно признав того обманця сином свойого брата, в противному бо разї, він самий не відважив би ся виступати як Ерик Нелїдов та не поважив би ся старати — як йому Ева про се розказувала — о руку княжої дочки.

Чим близше своєї мети був Ерик, тим сильнїйше змагало ся в ньому обурене та несупокій.

Коли увійшов до княжої палати, здивований спинив ся серед цвітами та пальмами прикрашеної салї. Був там сьогодня рух незвичайний. Прислуга горячково все приготовляла, й він нї від кого не міг дістати нїякого пояснення, так всї були заняті роботою.

Нарештї він спинив одного із старших послугачів, що здивовано змірив його від стіп до голови й, здавало ся, наче подумав:

— Сей хиба не належить до гостий!

Спитав, чи може побачити ся із старим князем.

— Нї, не можна сьогодня бачити ласкавого пана! — сфукав ся старий. — Сьогодня у нас велике свято, много гостий...

Ерик перебив йому мову.

— Мушу таки сьогодня з ним говорити! — сказав рішучо. — Не можу ждати!

Слуга не дослухав кінця — побіг дальше.

Ерик, в домі свойого стрия почував себе зовсїм чужим — не поважив ся станути на сходах, вистелених дорогими килимами.

Знав добре подїл кімнат. А чейже сьогодня все вида-

ло ся йому чужим, зміненим! І нараз обняла його шалена трівога... Чи пізнає його стрий — чи повірить його словам? А може обманець вже добре підвів старого князя?

Рукою нервово потер чоло. Відтак рішучо пустив ся йти сходами вгору.

— А коли зажадають від нього доказів? А він ніяких не має! — мучила його думка.

Але зараз рішучо підняв голову в гору. Ні! Стрий пізнає його, хоч довгі роки минули від часу, коли в послідне стиснув йому руку!

Віра зміцнила відвагу. Скоро підходив сходами. Прислуга мала досить роботи й без того, щоб на нього звертати свою увагу.

Ерик дістав ся на коритар першого поверха. Спинив ся Наслухував декілька хвилин. Із гостинної доходив до нього гомін голосів та дзвеньканя чарок. Скоро звернув ся в ту сторону. Поки ще втворив двері до салї — відітхнув глубоко. Тепер все маєть ся рішити.

Був се майже очайдушний вчинок, станути тепер серед стільки запрошених гостий та оголосити, що суджений княжої дочки є обманцем.

Саме наближав ся до нього один із послугачів — в ту-ж мить Ерик втворив двері гостинної салї.

РОЗДІЛ XCIX.

ЧУДЕСНО ЗЛОЖИЛО СЯ.

Було вже пізно у вечір, коли незнакомий спинив ся з Ільоною перед хатиною, немов схованою в садку. Поміг її злїзти з коня і сказав:

— Нарештї, ми на місцї! Відпочинок придасть ся тобі після так довгої їзди.

Привязав конї до плота і втворив малу фіртку, що провадила у садок. Станули перед ясно освітленою, милою хатиною. Постукали у двері, які за хвилю відчинила служниця, присвічуючи їм на порозї.

ЧИТАЙТЕ

НОВУ СЕНЗАЦІЙНУ ІСТОРИЧНУ ПОВІСТЬ

Ґарібальді

МИ ПЕВНІ, ЩО ВОНА ВИКЛИЧЕ ВЕЛИКЕ ЗАЦІКАВЛЕНЄ СЕРЕД НАШИХ ЧИТАЧІВ.

Виходити ме сшитками по 32 сторонї друку.
Всїх буде около 50.

☞ ЦІНА КОЖДОГО СШИТКА 10 Цнт. ☜

Набувати можна в кождій книгарнї, у кольпортерів або у видавця, адресуючи:

M. PASICHNIAK
850 Main St.
WINNIPEG, MANITOBA.